

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset” Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. — Ezen kedvezmény csakis az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona
Negyedévre 3 korona.

TÖRTÉNETI REGÉNY.
(8. folytatás.)

MÁTYÁS KIRÁLY SZERELME.

Irta: Rudnyánszky Gyula.

VIII.

AZUTÁN Ujlaki Miklóst kinevezte bosnyák királyllyá, amely czimre a hiú Ujlaki már a bosnyák föld meghódítása óta mindig vágyódott.

És a többieknek is eltalálta és teljesítette a király legtitkosabb gondolatait. Még Cesinge Jánosról, a Janus Pannonius néven latin verseket író jeles költőről sem feledkezett meg Mátyás király. Megpillantva őt az urak táborában: nekiadta a pécsi püspökséget.

Az összeesküvő főurakat lefegyverezte a király rendkívüli nyájassága és bőkezősége. Egyszerre meghódoltak neki és Kázmér lengyel királyllyal cseppet sem törődtek.

Ezalatt pedig a király igazi hivei észrevétlenül bekerítették a hűtlen főurakat és a midőn azok büszkélkedve dicsekedtek egymásnak a királyi kegygyel, a király intésére valamennyiöket hirtelen elfogták.

A meglepett urak nem menekülhettek, a fekete sereg leg-

hibebb katonái vitték őket Visegrádra és ott a hit-szegő, gógös főurak egytől-egyig a börtön fenekére jutottak.

Ezzel a király visszafordult Kázmér ellen és másnap Nyitra alatt termett.

A jámbor lengyel király csak akkor tudta meg, minő kelepezebe került, mikor Mátyás király már körülzárta a nyitrai várat.

A lengyel zsoldosok eldobálták a fegyvert és rémulően takarodtak ki az országból, Kázmér király pedig, mint a lyukába beszorult róka, iszonyu félelmek közt szorongott a nyitrai várban.

Csapata alig volt, elesége meg éppen semmi. Nem ülhetett diadalmi tort, mert jóformán enni-innivaló sem jutott neki elég.

Vakargatta is az üstökét a fületövében és furcsa arcot vágva dűnnyögte, hogy hát az ördög lesz így magyar király!

Még utóljára is felkötik őt ebben a tejjel-mézzel folyó gazdag országban! No hiszen csak az kellene még! Hiszen ő azért jött be, hogy jó mélyen belemarkol-

BONDY EVELINE, newyorki ügyvéd.

hasson az ország kinestárába, meg hogy vadat-halat, jó bort fogyaszthasson. A mentéje is kopott már, gondolta, majd eléje rakják a hódoló főurak drága, szép ruháikat, ragyogó ékszereiket és Kázmér jó szerencsével térhet vissza Krakóba.

Aztán ehol van ni! a helyett úgy fordulhat, hogy még a saját gunyáját is leszedik róla, úgy kerül pőrén a hóhér kezére.

Nosza egyet gondolt a jámbor lengyel király és békéltető követeket küldött ki a várból Mátyás királyhoz.

Bocsásson meg neki ő felsége, nem kíván ő már egyebet, csak azt engedje meg, hogy bántatlanul kivonulhasson a várból és elhagyhassa az országot.

Őt az urak félrevezették. Most látja, hogy itt benn senki sem elégedetlen Mátyás király uralkodásával. A nép boldog s jólétben él, az ország sohasem volt még ily hatalmas és gazdag. Ami nem esoda, mikor az ég ily dicső, böles, nagylelkű fejedelemmel áldotta meg!

Mátyás király jóízűt nevetett, hogy a lengyel Kázmér ily rémült könyörgésre fogta a dolgot.

Megkegyelmezett szegény fejének és megengedte, hogy békességben kivonulhasson a lengyel király.

Kázmér élt is az engedelemmel, — úgy kitarodott innen, mintha szárnyai nőttek volna a nyitrai várban. A saját székvárosáig meg sem állt. Ott is egyre azt dünnyögte:

— Már így bizony az ördög legyen magyar király!

IX.

A lázadó főurak a visegrádi vár fenekén várták a király haragjának sujtó kitörését, a halálos ítéletet.

Nem is lehet más vége a dolognak. Hiszen nyíltan léptek föl, idegen sereget hoztak be és Kázmér felfuvalkodott irásait valamennyien aláírták. Mátyás pedig éles eszével jól látta szándékukat és ravasz eselével kelepczébe ejtette egy fogásra összes ellenégeit.

Leszámoltak tehát az étellel, mert tudták, hogy a börtön fenekéről már csak akkor kerülnek a napvilágra, midőn a hóhér kezére jutnak.

Elszántan lépkedtek a márványlépcsőkön, mikor egy hét múlva fölvezették őket a vár legnagyobb termébe.

Szorongó kebellet álltak ott az összeesküvők.

Ekkor megnyílt a nagy tölgyfaajtó és a belső teremből Mátyás király lépett ki teljes fejedelmi díszben.

Szó nélkül haladt föl a biborral fődött márvány lépcsőn királyi trónjára.

Trónját azok a főurak vették körül, a kiket ő hűségükért, vitézségükért, személyének és a hazának tett szolgálataikért díszes rangra emelt s a porból, az ismeretlenségéből kiemelve, nagy hirhez és dús birtokokhoz juttatott.

A hűtlen főurak lehajtott fővel a trón zsámolyánál állottak.

A király nem ült le székébe, hanem kezébe ragadva kardját, villogó szemekkel fordult az összeesküdtek felé.

— Ti, egykor szivemhez mind közelállók, trónomnak és személyemnek hivei, összeesküdtek ellenem és elhatároztátok, hogy megszabadítjátok tőlem a hazát. Nem kételkedem benne, sőt tudom, hogy azért fordultatok ellenem, mert azt gondoltátok, hogy a hazának üdvére léssen az, ha Mátyás királyt trónjától megfosztjátok. De nagy csalódásban éltek, ti urak. Mivel Mátyás király uralkodása nem kár a hazára, ellenkezőleg szerencse és dicsőség. Ha ti kivennétek kezemből a hatalmat és a szent koronát letépnétek fejemről, ezzel többet ártanátok a hazának, mint bármely idegen ellenség, aki pusztítva dulna végig a drága magyar földön. De éppen azért, mert tudom, hogy a mit cselekedtetek, nem ellenem való oktalan gyűlölségből, hanem csakis abban a tévedésben cselekedtetek, hogy ezzel hasznára lesztek a hazának, megbocsátok nektek, oh urak! Meghagylak mindnyájatokat abban a rangban, melyre emeltelek. Szabadok vagytok és urai mindannak, amit királyi kegyelemem tinétek adott. Azonban el ne feledjétek, hogy a magyar hazának legnagyobb ellensége az, a ki Mátyást meg akarná fosztani királyi hatalmától és a szent koronától. Mert Mátyás király, amíg e földön él, egész lelkével a magyar hazának él!

Az urak bámulva néztek a királyra és a mikor megtudták, hogy Mátyás nem üz csufot velük, hanem valóban megbocsátott, megkegyelmezett nekik, lelkes örömmel hajtották meg térdeiket a király előtt és hangosan kiáltották:

— Éljen Mátyás király!

Csak Várdai Péter érsek állt daczosan a trón közelében.

Mátyás észrevette a főpap kedvetlenségét és mosolyogva szólította meg:

— Mi gond nyomja böles lelkedet, érsek atyám, hogy nem örülsz az örvendezőkkel?

— Hogyan örüljek, midőn azt kell látnom, hogy dicső királyom mily balgaságot cselekedett.

— Balgaságot? Érsek, gondold meg! — mondta a király — és szemei villámot szórtak.

— Vagy nem balgaság-e tőled, uram király — folytatta az érsek daczosan, — hogy megkegyelmezel azoknak, akik életedre törtek, sőt bitó helyett még jutalmat adsz nekik?!

Mátyás király haragosan kapott a kardjához. A szeme lázasan égett.

— Jegyezd meg, érsek ur, hogy minden úgy van a legjobban, a mint a király cselekszi. Az alattvalói elme gyakran nem foghatja fel mélyebb okát annak, amit a király helyesnek, üdvösnek ítélve tesz. És nem azok a pártütők, a kik a hazának remélve szolgálni, ellenem fordultak; hanem te vagy a bűnös pártütő, a ki gőgösen bírálgod azt, ami Mátyásnak

királyi akarata és parancsa. Ezért őket, a kik belátták tévedésüket, meghagyom királyi kegyelmekben; tégedet pedig, makaes vitatkozó, aki jobban akard látni a király tetteinek rugóit magánál a királynál, megfosztalak minden rangodtól és vagyonodtól és a visegrádi vár belsejébe száműzlek!

És valóban úgy is eselekedett. A pártos főurakat megjutalmazta, az ellenkezni akaró Várdai Pétert pedig a visegrádi várba záratta.

Ilyen volt Mátyás király.

X.

Ilonka életét egészen gyermekének szentelte.

Az anyai boldogság határtalan erőt adott lelkének. Éjjel, ha a kis János lélekzése csak egy keveset pihegővé vált, vagy az arcán látszott a szokottnál élénkebb pirosság, a szeretet gondosságával virrasztott mellette.

Nappal pedig játszott vele, ölében hordozta, hátára vette, kaczagására kaczagással felelt s gyermeke kedvéért maga is gyermek lett.

Ő tanította járni, a széktől az asztalig, vele együtt tipegett vagy pedig eléje térdelt és gögicselő kedveskedéssel csalogatta előre, mind előbbre, hogy bátrabban lépjen.

Ő tanította beszélni is, az első édes szókat, azokat a másnak érthetetlen gyermek-igéket az ő türelmes anyai ajkáról leste el a vidám, eleven fiúeska.

A szellőtől is óvta, a csillagokat is le szerette volna neki hozni. Kényeztette, dédelgette. S esodálatos módon vonult szíve legtitkosabb rejtekébe a nőiség joga, a szerelem, hogy teljesen átengedje helyét a rajongó anyai szeretetnek.

Ilonkának többé nem voltak vágyai, igényei. Ő lemondott mindenről, csak hogy mindent fiára halmozhasson.

Egyetlen szórakozása abban telt, hogy a nemeskúti várból le-lejárt a kis kunyhóba és a felejtetetlen forrás mellé, a hol imádott királyával megismerkedett.

Odavitte magával Jánost is, lepkéket fogdosott neki, patakparti virágból koszorút kötözött a fejére és utánozta kedvéért a kakuk meg a rigó hangját, hogy fia nagyokat nevehessen.

Ha a gyermek elszenderedett a fűben, gyöngéden betakaragatta s míg a csepp jószág angyalokról álmodott, az anya mosolyogva nézte és Mátyásra gondolt.

Mindig előtte állt a király nemes alakja s valahányszor megrezsent feje fölött a bokor, azt képzelte, hogy ő jön.

Mikor aztán a képzelet valóra vált és a király csakugyan kilépett a sűrüből, Ilonka reszketett a boldogságtól és némán roskadt az imádott férfi keblére.

(Folytatása következik.)

A hit vigasza.

*Milyen közel nyugszol s mégis minő távol,
Sirod olykor látom, de nem lállak téged,
Nem egyenlő mérték, amely felmutatja
A közted s közöttem levő messzeséget.
A mikor akarom, láthatom nyughelyed,
S mégis ez életben nem lehetek veled.*

*Gyakran felkeresem sirodát, mert hiszem,
Hogy elszállt lelkedet később feltalálom,
És még túl a fénylő csillagok határin,
Hitiink valóvá lesz s nem lesz gyötrő álom,
Ha végkép eltűnnék a földről költözött,
Mi különbség volna ember s állat között.*

*Azoknál, ha egyik vagy másik távozott,
Nagyon rövid uton kíséri a bánat,
S az eltiúntek miatt bánkodók szívében
A régi kedv s öröm csakhamar feltámad,
Ők csak azt óhajtják, mit a földön látnak
Sejtelve nélkül egy örök más világnak.*

*Nem feledtem én őt! Mert ez volt búcsúja:
Mikor halvány ajkát odanyújtá nekem,
S a multak emléke, mint oszló fénysugár
Vonult át foltatlan mindig hű lelkemen.
„Jer, várlak szeretőm az örök életben,
De csak úgy, ha esküid megőrzéd szívedben.“*

Lauka Gusztáv.

„Capitulatio“.

(Elbeszélés.)

Irtá: *Bögösné Kán Anna.*

két férfi egészen belemelegedett a vitába. Arról volt szó: vajjon az élet szinpadán van-e hát működési tere az ember szabad akaratának, az irányítja-e tetteit, elhatározásait? Vagy pusztán csak bábok vagyunk, kiket a véletlen, a vak sors játéka hajt nemes és nemtelen indulatokba, jó és rossz eselekedetekre!

Ezt a kérdést, melyet tudós elmék mintájára, annyiszor vitatott s tisztázni sohasem tudott egymás között a két férfi, most egy környékbéli szomorú eset vetette felszínre.

Az ujságok így irták le az esetet:

„Kis János esősz fegyverét tisztogatva, a szomszéd kuttyáját merő véletlenségből agyonlőtte. A hirtelen mérgü szomszéd, kivel egyébként éveken át jó egyetértésben éltek Kisék, kedves kuttyáját véreben látva, iszonyu dühbe borult és úgy sujtott azon hirtelenében a keze ügyébe akadt hatalmas doronggal a esősz fejére, hogy az pár órai kínos vergődés után kilehelte életét. Kísnet, a fiatal két gyermekes anyát a váratlanul jött szerencsétlenség lelkében végzetesen megzavarta. Kétségbe ejtette a szenvedés és a szomorú jövőtől való félelem. Számolt a körülményekkel és ez a lelkitusa a szelid asszonyt gyilkossá tette: két gyermekének és önmagának gyilkosává.“

— XIII. Leo pápa reggelije. —

— Lásd barátom — mondta Berkés a járásbíró — az ilyen esetek keltették és erősítették meg bennem a hitet, hogy bizony csak lári-fári az a szabad akarat. Szabadon cselekedhetjük a jót vagy a rosszat, mondd te; nekem pedig úgy tetszik, hogy sorsunk és tetteink felett fátum uralkodik, a véletlen, a körülmények döntenek. Ime ebben a drámában is néhány báb, kiket tetszett a véletlennek az élet színpadáról letaszítani, örökre a bábjaiddal és

— Eh, ne okoskodjál untalan a bábjaiddal és a véletlenekkel, — türelmetlenkedett Csóthi Zsiga a professzor. Ki beszél szabad akaratról egyszerű embereknél. Ők fékezetlenül hagyott indulataiknak rabjai, ennyi az egész. Am egészen másként van ez művelt embereknél, a mi köreinkben.

— Mondjad inkább, hogy a te konok agglegény fejedben; igen, igen, csak ott, — erősködött Berkés. — Hiába is tiltakozol ellene, ebből az álláspontomból ki nem zavarsz. Mert noha jól ismerem szilárd elveidet, vasakarodat, mégis szentül hiszem, hogy nálad sem parancsolhat mindig az agy a vérnek és a te erős akarod sem parancsolhat soha a véletlennek, a körülményeknek.

A tanár ur fölényesen mosolygott a heves szavakra és felelni akart épen, mikor hirtelen felpattant az ajtó és mintha csak puskából lőtték volna, közéjük toppant Gyurmay Guszti.

Az a szeleverdi, jó fiu, ki annyi derült órát szerzett pajtásainak fura kalandjai és mindig friss keletű szerelmének kifecsegése által.

Mindig hirtelenkedő volt Gyurmay, de ezuttal a szokottnál is idegesebbnek látszott.

Futólag köszönt, kinálásra sem ült le, ahelyett gyors léptekkel méregette le s fel a szobát, közben szorgosan pödörgetve kis szőke bajuszát és kegyetlen módon rágya a virginiát.

A vitakozó felek, kik közt hamarosan fegyverszünetet teremtett a Guszti megjelenése, mosolyogva intettek össze.

Csóthi Zsiga aztán rá is szólt a fiura:

— Szólj, beszélj már Guszti! szőke-e? barna-e? szegény szivarod kinjának az oka.

Nyilván épen arra a kinzóra gondolt Guszti most is, mert nyomban kész volt a felelettel:

— Eleven ördög. Az.

És csak járt-kelt tovább, mint üzött vad a rengetegben.

— Az efajta ördögök pedig, ha nem csalódom, épen csak azzal a céllal teremtődtek a világra, hogy az ilyen magad fajtájú jámbor gyerekeket halálra kinozzák, — kedélyeskedett a tanár.

— Fogadni mernék, hogy kinevetett! Ennyi? vagy még nagyobb a baj?

— Kinevetni!? Ő ennyit sem tesz. Egyszerűen meg sem hallgat, a faképnél hagy, valahányszor szerelemről akarok előtte beszélni. Hanem azért skártnban tart, kaczerkodik, inceselkedik velem. De miért? de

kiért?... Van valakije a háttérben, vagy csak engem akar jól megkinozni, mielőtt boldoggá tene?... De istenem! ezt már nem állom tovább. Nem akarok örökké figura lenni. Tisztába kell jönnöm vele... Szeret, nem szeret, akármit van is, de bizonyost akarok tudni.

Gyurmay Guszti mindezt hadarva és sebes járkálás közt mondta. Hanem mikor idáig ért a beszédben, hirtelen megállt Csóthi Zsiga előtt. Valami juthatott eszébe és nyilván jó eszme, mert szemei felragyogtak, vidulni kezdett az arca.

— Te, te, Zsigó bátyám! — így becézte a fiatalabb nemzedék rendesen a tanárt — te minden napos vagy Komlóséknál...

Csóthi és Berkés egyszerre kiáltottak közbe.

— Oh, hát Vilmácska az „uj“ eleven ördög?

— Ő az, — bólintott Guszti a tanár felé — a te legjobb barátodnak a leánya. Épen ez a körülmény adta az eszmét. Lásd Zsigó bátyám, te sokat tehetsz az érdekemben, közel férközhetsz a Vilma szívéhez.

— No, no ne huzd úgy fel a szemöldöködet, úgy értem csak, hogy az én érdekemben, persze csak az enyémben, — mondta Guszti és mosolygott is hozzá.

— Vilmától magától tudom, hogy sokra becsüli a te véleményedet, a mivel ugyan valamennyien úgy vagyunk, bizonyos hát, hogy a te komoly tanácsod hatna reá. Csak annyit mondj neki, hogy hallgasson meg, de minél előbb. Például mindjárt holnap... a többit aztán majd elvégzem én.

A tanár ur elutasítólag intett kezével.

— Ohó barátocskám, könnyű kalandok, szerelmi légyottok előkészítésébe én nem ártom magam. Ismered elveimet.

— De hiszen komoly a szándékom, becsületemre az; a legkomolyabb.

Annyi energiával, olyan szivreható hangon és kenetteljes arccal mondta ezt Guszti, hogy el kellett hinni állítását és meg lehetett sajnálni őt.

Végre is ez nem lenne rossz házasság, — gondolta a tanár.

Guszti gazdag fiu és jó családból való, éppen csak egy kissé csapodár természetű; de hiszen a milyen eleven Komlós Vilma, majd féken tudná tartani, az már bizonyos. És a leánynak sincs még eddig választottja, az is bizonyos, noha ez a bohó fiu szerelmi lázában még olyas valakiről is képzeledik. Ha volna, — így fűzte tovább gondolatait a tanár ur, — azt nekem tudnom kellene: a legbensőbb barátságot fűz atyjához.

(Vége következik.)

A HÁRFÁS LEÁNY.

(Igaz történet.)

Írta: Kováts József.

Ugy nőtt fel, mint a mező vadvirága...

Folyvást a mezőt, az erdőt bujta... Szerette is a természet örök szépségét. Megszerette annak bűbajos titokzatosságát. Repeső szívvvel hallgatta az erdő csalogányának ékes szavu danáját, a pacsirta égi énekét... A természet szépsége megismertette vele a jót, a szépet, a nemest; a madarak éneke dalt fakasztott angyali szívében s a vadrózsabimbók tavaszi fakadása nemes ábrándokat ébresztett benne. Ilyenkor érezte, hogy van egy hatalmas ura e szép természetnek, van kormányzója a világ forgásának. Összetette ilyenkor liliumfehér kacsóit s szöke fűrtös fejcskáját a lemenő nap arany sugarai glóriaként vették körül s édes testvérvékével a mező vadvirágaival imádta ez örökszép természet urát, a hatalmas Istent!... Elővette hárfáját, egyedüli kísérőjét s malszttal telt zsolozsmát zengett, lány akkordokat pengetett s énekelte angyali ihlettséggel a gyönyörű zsoltárt: „Te voltál és Te vagy Örök Isten!”... Az erdő bus gerléi, az erdő madarai s a fák lombjainak susogása mind utána mondták a refraint: „És Te megmaradsz minden időben!...” S ha esti imáját így elvégezte, nyugodt szívvvel, hárfájával hazafelé andalgott, bucsut intve a virágoknak, a madaraknak: „Jó éjszakát, jó éjszakát!” Azok pedig bölintgattak feléje, mintha csak azt mondták volna: „A viszontlátásra!”

* * *

Igy ment ez napról napra... Örökre elveszettek tekinté Erzsé — így hívták a mező vadvirágát — azt a napot, ha nem mehetett ki a természet ölébe... Itt szötte azokat a szép, mesés ábrándjait, aminők csak egy tizenöt éves gyermekleány szívében teremhetnek... Bár szegénykének igen nyomoruságos élete volt. Szüleit nem is igen ismerte, oly korán jutott árvaságra. Egy özvegy asszony vette magához azután és ő nevelte, ő tartotta. Szüleitől nem örökölt mást, mint egy hárfát, fogékony lelket és jóra hajló tulajdonokat. E hárfá volt játékszere, e hárfá lett azután mindkettőjük kenyéresője is. Mert az öreg Kató néni — nevelőanyja — gyakran betegeskedett, az esztendő nagy részét ágyban töltötte... Így aztán arra volt utalva Erzsike, hogy hárfájával oldalán sorra járja kis városkájuk házait

s így énekelgetve keresse meg mindennapi betevő falatjukat... Milyen szép, milyen elragadó volt hallgatni játékát s a csalogánytól eltanult énekét! Hol a fiatal kedély eget ostromló lángja, hol az árva, elhagyatott gyermek kesergése tört ki kebeléből, pengetve hozzá a hárfá hangjainak lány melodiáját. És mindezt szívesen tette, nem szégyelte, nem röstelte koldus módjára végigjárni a várost, mert tudta, hogy mily jó hozzá Kató néni, akár csak édesanyja volna. Kész volt érte mindeure, nem volt vele szemben sohase engedetlen... Nemes volt a szíve, nemes volt a lelke...

Viszont Kató néni is megbecsülte Erzsit, ismerte testi és lelki kincsüket érő tulajdonságait. Ismerte nemesen érző szívet s finom lelkületét. Tudta, hogy ha csak egy rosz szóval is megbántaná a természet e vadvirágát, a kibén — daczára e nevének — a legérzékenyebb kedély lakozott, tüstént elhagyná, mert nem tudná elviselni az ő angyaljóságán ejtett csorbát... De nem is lett volna erre oka sohasem. Nem bántotta, örömeiben nem zavarta. Mert ha ezt, az egyetlen támaszát is elvesztenié oldala mellől, nem volna öreg napjaiban, aki ápolná, aki kenyeret hozna asztalára...

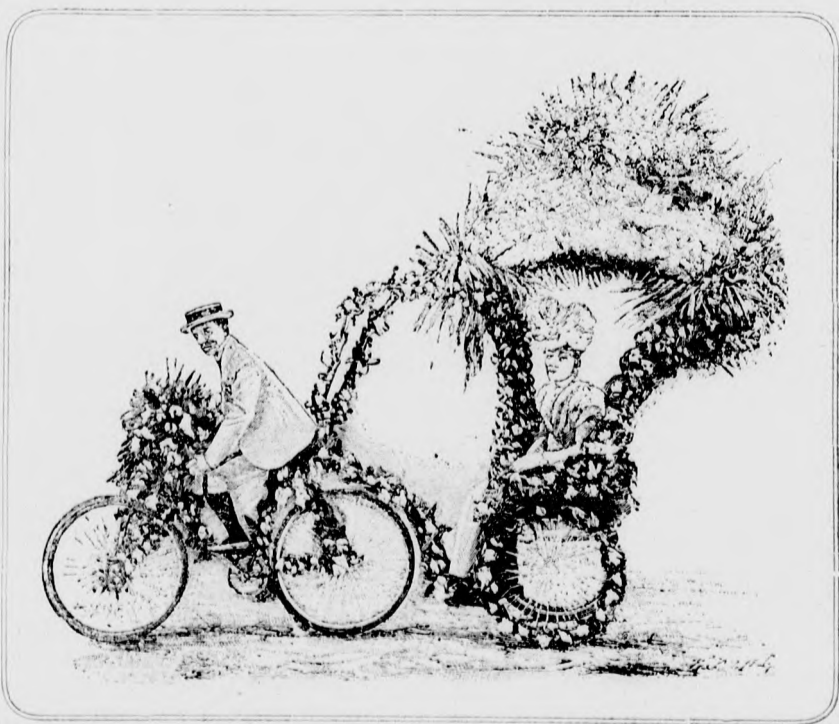
Erzsikének igen jól esett, hogy Kató néni kedvteléseiben nem gátolja sohasem. Ha már a nyári nap mosolygó világának aranyos sugarai megkopogtatták szegényes házikójuk kis ablakait, Erzsike talpon volt, vette hárfáját, sietett a mezőre, az erdőhöz, hogy a virágokkal és a madarakkal együtt köszöntse a felkelő napot... Estefelé ment csak kenyérkereső útjára...

... Hiába!... Hiába!... A vadgalamb szívében, a méhek zümmögésében, a virágok színeiben is van szerelem... Megtermett az Erzsike szívében is!...

* * *

Egy alkalommal énekelgetései közben megpillantotta Fehérfalvi Bélát, az alispán fiát, ki elbűvölve e csodás szépségű leány sötét szemeitől és csalogánydalaitól, elmerengve hallgatta Erzsikét az ablakban. Erzsike is odatekintett Bélára, a két ragyogó szempár találkozott s a fiatalság szerelmi hevétől lángra lobbant Erzsike szíve... Elakadt a dala, nem énekelte tovább... Oh Istenem, miért is látta meg... Ő, a szegény hárfás leány... Hogy mer még olyat gondolni is. De Istenem, tán csak nem bűn!... Hisz a gerle is párosával turbékol... A madár is megtalálja párját!... Szomoruan ballagott hazafelé...

* * *

☞ Biczikli a virág-korzón. ☞

Ha kiment az erdőre, a mezőre, már nem volt oly vidám, mint azelőtt... Látták ezt a virágok is... Szótlanul ült közjük... Nem simogatta már kis kacsóival őket... A méh is busan züm-mögött a virágokon... A pacsirta sem énekelt oly vidám nótákat. Csak egy kép lebegett szemei előtt folyvást. Ha hárfáját kezébe is vette, fájdalmas, epedő dallamot, a reménytelen szerelem melólabus melódiáit varázsolta elő abból a száraz fából... Az erdő madarai is csodálkozva látták e kedves kis királynőt, hogy menyire megváltozott. Az erdő bus gerléi némán összedugták szerelmes fejcskékjüket... Nem hallatszik már csicsergő édes szava, bűvös syréni hangja!... Leült egy levágott fatörzsre. Ült némán, hallgatag... Hárfája lábai előtt hevert a fűben... Gondolkozott, elmélázott s folyton csak egyre gondolt... Mily csalfa játék is ez az élet... A tiszta, a nemes, az igaz szerelem, hisz csak gunyjátéka a sorsnak!... Minek is látta meg őt, nem gyötörné most ez az emésztő pokoli tűz... Hisz úgy sem lehetnek egymáséi... Ő az előkelő gavallér és a mezők vadvirága... Egy szegény hárfás leány!... Napról-napra halványabb lett, arcának rózsái hamar eltűntek. Ugy bolyongott hárfájával, mint a párját kereső kis özike az erdő sűrűjében...

* * *

... Eltemették szegény Kató nénit is... Szegény jó öreg asszony, nyugodjék békében... Nincs már senkije sem a világon. Mitévő legyen, mihez fogjon? Nagy a világ, sok utja van!...

Még egyszer kiment a temetőbe, elbucuszni nevelő anyjától, a jó Kató nénitől. Könnyei megeredtek, mint a vándoré, ki honát elhagyja. Szíve fájt, itt hagyni mindent, boldogságának fészket s életének minden emlékét!... Istenhez fordult segedelemért, ki az árvákra is úgy gondot visel, mint az ég madaraira, tőle várt segítséget, utmutatást, jövődő életének folyására, nézve. Teljes szívből, malasztal teli áhitattal énekelte el ott a temetőben, annál az egyszerű fakeresztnél zsoldárját: „Tebenned biztunk eleitől fogva!”...

S nekiment a nagy világnak, szegényen, fájó szívvel. Még egyszer búcsút intve a mezőnek, a virágoknak, az erdőnek

* * *

Benn a táncsteremben a fővárosi fiatalság, — bár már hajnal felé járt az idő — tüzesen járta a ropogós csárdást. Jókedvük zaja kiért az utcára is... A bálterem mesés világossága kiszüremlett az ablakokon át a sötét hideg téli éjszakába... Nemsokára a hajnal is ráfújja lehelletét az éj sötét kárpitjára.

A táncz elállt, a zene is elhallgatott. Csak a jókedvű fiatal-ság kacagása és vidám tréfái hallatszottak még... Lassan, lassan oszladozni kezdtek; kiki a maga párjával, hozzátartozóival.

Ime itt is jön egy szép pár, arczukon a boldogság, a megelégedés rózsái; szemeik még ragyognak a táncz gyönyörétől és mámorától. Szerelmes szavakat suttognak egymásnak, lépkednek lefelé a márványlépcsők puha szőnyegein...

A kapuban megállítja valami őket... A nő szíve elszorul a látványon...

— Egy megfagyott nő! nézd csak Béla. Szegény asszony!

— Oh Leon! Csak egy hárfás leány!...

KÉT ÉLET.

Irta: SZINI PÉTER.

Gyorsan sikamlottak tova a kezében tartott kötésen a szép asszony ujjai s mosolygó ajakkal, mely nem csekély foku kaczárságot árult el, hallgatta az előtte álló férfiú panaszos kifakadásait.

— Látja! Nem tudom fékezni az indulatokat. Nem tudom bilincsbe verni szívem feltoluló érzelmeit! Hasztalan állítom szembe követelő szívemmel a pusztító, hideg észet, nem ér semmit! Vágy, hasító indulat gyújtja lángra minden érzéseimet s vakon

rohanok az elnyelő örvény felé. Két életet élek, kettős láng epesztí szívemet és kegyed, asszonyom...

— Igen! Ugyan mit is tehetnék egyebet, mint hogy mosolyogjam önt. Önt, a kinek felesége van, kedves, aranyos gyermekei és... és...

— És mégis bele tud bolondulni egy aranyos asszonykába, kinek édes tekintete átnyilalta szívét s eszménykép gyanánt ragyog lelki világában.

A szép nő letette kötését s hirtelen az előtte álló férfiúra tekintett, ki komor redőkbe vonta arcját.

— Nem vagyok kaczer, tagadom, hanem tiltja jobb érzésem, hogy epedő szavait meghallgassam.

A férfi arcán kilángolt a szenvedély.

— És miért? Mi okot adtam reá?

— Ön nős ember, akinek kötelességei vannak családjával szemben.

— A régi nóta mindig! Mintha a szív úgy volna alkotva, hogy efféle szabályok felállításába belenyugodni tudna!... Hát tehetek-e én arról, hogy szeretem, imádom kegyedet, mint rajongó lelkem régóta keresett ideálját? Szeretem azzal a tiszta, el nem homályosodó érzéssel, melynek hevét nem hűtheti le semmiféle emberi okoskodás.

— Frázisok ezek, uram! A társadalmi élet megköveteli a magáét s nem lehet annak szabályai ellen bűnhődés nélkül vétkezni.

— Kegyed véteknek tekinti a szív igaz érzelméből fakadó tiszta szerelmet?

— Igen, mert vannak bizonyos szabályok, melyek felette állanak az indulatoknak és megkövetelik, hogy az emberi szív alárendelje nekik érzelmeit.

— És kegyed szerelemnek tekinti ezt? Hiszen akkor kegyed, asszonyom, nem tudja, minő érzés, minő magasztos indulat a szerelem. Az a mennyei drága érzés ez, mely az embert felemeli a föld rögei közül a fensőbb régiók tisztult légkörébe, oda, hol lehull róla minden földi salak. Nem ismer társadalmi korlátot, nem számít, nem törődik multtal, sem rideg jelennel, csak szeret... szeret számítás nélkül...

— És ön most tanulta csak meg? — kérde nem csekély gúnynyal a szép asszonyka.

A férfi megdöbbsent előbb. Hirtelen mintha valami bántó érzés villámlott volna át lelkén. Hanem ideális szerelme csakhamar legyőzte a követelni kész önbüszkeséget.

— Igaza van! — rebegette. — Most, csak most! A mióta kegyeddal találkoztam, mióta bájos, édes csengésű hangját hallgathatom s aranyszívének édes gondolatait elleshetem, ismerem csak a valódi, tiszta, ideális szerelmet!

— Hahaha! És mig ifju éveit élte, hány nőnek rebegette el ugyanezt!?

— Nem tagadom! Voltak esetek, mikor hinni tudtam rajongó lelkem álmai teljesülésében. Volt idő, mikor szinte oly hévvel tudtam nőt szeretni, mint most kegyedet, hanem ez mind csak csalóka fény volt, melyet a sivar való csakhamar a feledés ködébe temetett el. És nevettem, hogy az imádottnem bir azon lelki tulajdonnal, mely egy férfit, egy poétikus lelkű férfiut a boldogító szerelem andalító karjain hosszabbideig megtartani tudjon. En pedig köznapi nőt szeretni nem tudtam.

— És mégis megnősült! Az ilyen változó érzellemmel bíró férfiúnak igazán kár volt nősülnie.

— Ne tegyen szemrehányást! Fiatal voltam, alig huszonnégy éves, mikor rabbá tette szívemet egy egyszerűségében is lebilincselő pusztai virág. Örületes vágy hevítette lelkemet utána. Nem törődtem a jövővel, mert már akkor is csupa szív és lélek voltam. Abrándok honában járó lelkem szent és magasztos érzései ragyogó jövőt színezték szá-

momra. És nem is tagadhatom el: ma is boldog vagyok. Becsülni tudom a nőt, hű hitvesemmé lett. Sohasem éreztem vele mellőztetést, soha nem adtam okot neki a velem kötött frigy megbánására. Szeretem is, de nem az a szerelem már az, melyet az én költői lelkem óhajt, hogy dalra hangoltassék.

— Hagyja el, kérem!... Lássa, én is férjhezmentem korán, talán kissé meggondolatlanul is. A kit imádtam, kihez életemet kötöttem, a valódi férfi példányképe gyanánt tűnt fel előttem. Hízogó szerelmes nyilatkozatai megejtették szívemet és kezet nyújtottam neki azzal a tudattal, hogy zavartalan boldogság lesz mellette osztályrészem és... és...

A szive elfogódott és a férfi látta, hogy csillogó könyharmat jelen meg gyémántos szemeiben.

Kevés időre mindketten mély hallgatásba merültek. A multak emlékeinek fájdalmas köde borult lelkeikre.

Végtére a nő törte meg a csendet.

— Látja, olyan bohó szívem van nekem, hogy még most sem tudom feledni azt az embert, kit szívemmel, kezemmel megajándékoztam, kihez szent esküvel kötöttem magam a földi életre. Megtörte szívemet, feldulta boldogságomat, kiábrándított abból, hogy igazi szerelemben hinni tudjak többé és mégis... mégsem kívánok rosszat neki; nem kérem rá Isten büntetését, mert szívem érzelmei most is ugyanazok, mint akkor, mikor oltár elé álltam vele.

— Hát még most is szereti?

— Nem állítom, hogy együtt tudnék vele élni a történetek után, hanem azért, higgye el, nem tudnám szívemet újabb szerelemre erőszakolni. Látja, becsülöm önt, tisztelni tudom nemes szívből fakadó érzelmét s talán szeretni is tudtam volna, ha kora tavaszkor és nem falevélhulláskor hoznak össze utaink, de most már késő!...

— Késő? Kegyed mondja azt, egy ifjuság bájaiban tündöklő szép asszony, ki előtt még megnyilhat a boldogság mennyei báj nyújtó aranyajtaja? En teremtőm! Hát megtörténik az ezerszer is a földi életben, hogy családunk feltevésünkben. A szépen kiszinezett jövő ködös éjszakává válóulhat. Amde ezzel még nem hisszük örökre elveszettnek magunkat. A borus fellegektől elfedett éj ismét kiderül, ragyogóbban, melegítőbben ontja le sugarát a fényes nap. Ha a természetben nincs örökös tél, mimódon lehetne épen a szív világát örök fagy érzelmét öltő évszakába temetni? Hiszen a női szív épen a szeledebb érzelmek befogadására van alkotva. Szeretnie kell annak minden időpontban, míg zavartalan örömek tárháza lehet. Az élet ugyanis oly rövid, oly illanó fény az ifjuság. Boldogtalan sorsa van az olyanoknak, ki, míg ragyog reá az ifjuság szép napja, családástól leveretve elfojtja szive érzelmeit s nem engedi azt újabb medret keresni.

— Igaza van! Hiszen én is így gondolkodom. Ez eszmék az én fejcskémben is keringenek és sokszor haragszom magamra, hogy mért is nem oly szívvel bírok, mint igen sok más nő. Lennék hideg számító, közönyös, álszerelmet mutató. Lennék kaczer s abban lenném gyönyörömet, ha minél több férfit látnék epekedve lábaim előtt. Ugy érzem sokszor, hogy bosszút kellene állanom e nyomorult módon eltiport szívért, melyet legszentebb érzéseitől fosztott meg a csalfa képmutató. De látja, nem tudok képmutató lenni, nem vagyok képes arra, hogy érzelmeimet rejtegetni tudjam.

A férfi nézett reá, mint hívő tekint az oltárképre: áhitattal, rajongó érzülettel.

— Ez az, mit kegyedben imádni tanultam! Ez az, mi szívemet ellenállhatatlan vágygyal csatolja a

kegyedéhez. Én is olyan vagyok és épen úgy gondolkodom, mint kegyed. Nem természetem az alakoskodás s mindig azt mondom, amit szívem érez. Miért akarja hát utjában megállítani a tuláradt folyót, mely az elébe emelt sátozt vad rohamával végtére is elsepri? Miért akarja a multak csalódásáért egy egész élet boldogító érzelmeit feláldozni! Hát azt hiszi, hogy e vezekléssel meggyógyítja fájdalma égető sebeit? Mi lenne a tavaszból, ha egy korán letört virág miatt tél borus ködébe menne át? Hát azért, mert a szivnek is lehullott egy virága, elfásultá legyen a sziv s ne érezze többé az ifjuság tavasza melegítő lehet?

Hallgatott a szép nő; remegő ajkait szorosán fogta össze s mintha gondolkoznék valamin, letekinített a czikk-czakkos padozatra.

— Isten kegyeddel! — szólalt meg a férfi a lemondás szomorú hangján. — Ugylátszik, nem fogjuk egymást soha megérteni. A mi sorsunk ugyanaz, mint a pusztában bujdosó elfáradt utazóé, ki közel képzei az elesigázott terhét felüditő oázt s később veszi észre, hogy az még mérhetlen távolban van tőle.

A szép nő még szorosabbra fogta össze ajkait, mintha megszólaló érzését igyekeznék visszafojtani.

Hidegen nyújtotta kis kezeckéit a férfinak, kinek érzelmetől megterhelt szive hevesen dobogott.

Lassu léptekkel távozott. Várta talán, hogy a szép asszonyka mást gondol és visszahívja. Megállt a folyosón s tünődve nézte az ablakon átesilámló fény sávok szalagjait.

Hiába!... A kis szobában mélységes esend uralkodott. Nem törődött vele többé senki.

Lelépegetett a tisztán tartott grádicson elborult lélekkel, könyfakasztó érzésekkel.

— Örület! Ostobaság! — mormogta, midőn tovahaladt. — Játszik velem kaczer, bűvös játékot! Tetszik neki, hogy a költő dalba foglalja nevét, hogy ír róla napsugárba mártott tollal. Eh, legyen vége! Elkerülöm, nem gondolok többé reá!

Hogy hazatért, hitvese fogadta kedves, ártatlan mosolylyal. Szeliden ölelte keblére a jámbor asszonyt, kinek tiszta szerelme oly hosszú időn át édesítette napjait s láztól rebegő hangon sugta fülébe:

— Szeretlek! Szeretlek!

A jó hitves nézett reá csodálattal. Nem is gyanította a szegény, hogy az a forró vallomás nem annyira neki szól, mint amannak.

Annak a mosolygó szép asszonykának, ki mikor a férfi eltávozott, hirtelen felugrott székéből. Odakapott érzelmetől tomboló szívéhez s míg ragyogó szemeit elfutotta a könny, az asztalra borulva, zokogó hangon sóhajtott:

— Szeretem!... Szeretem!

Addig, addig...

*Addig, addig hitegetett,
Az a szöke lány engemet;*

*Mig a szívem törbe csalta,
Törbe csalta, hogy megcsalja!*

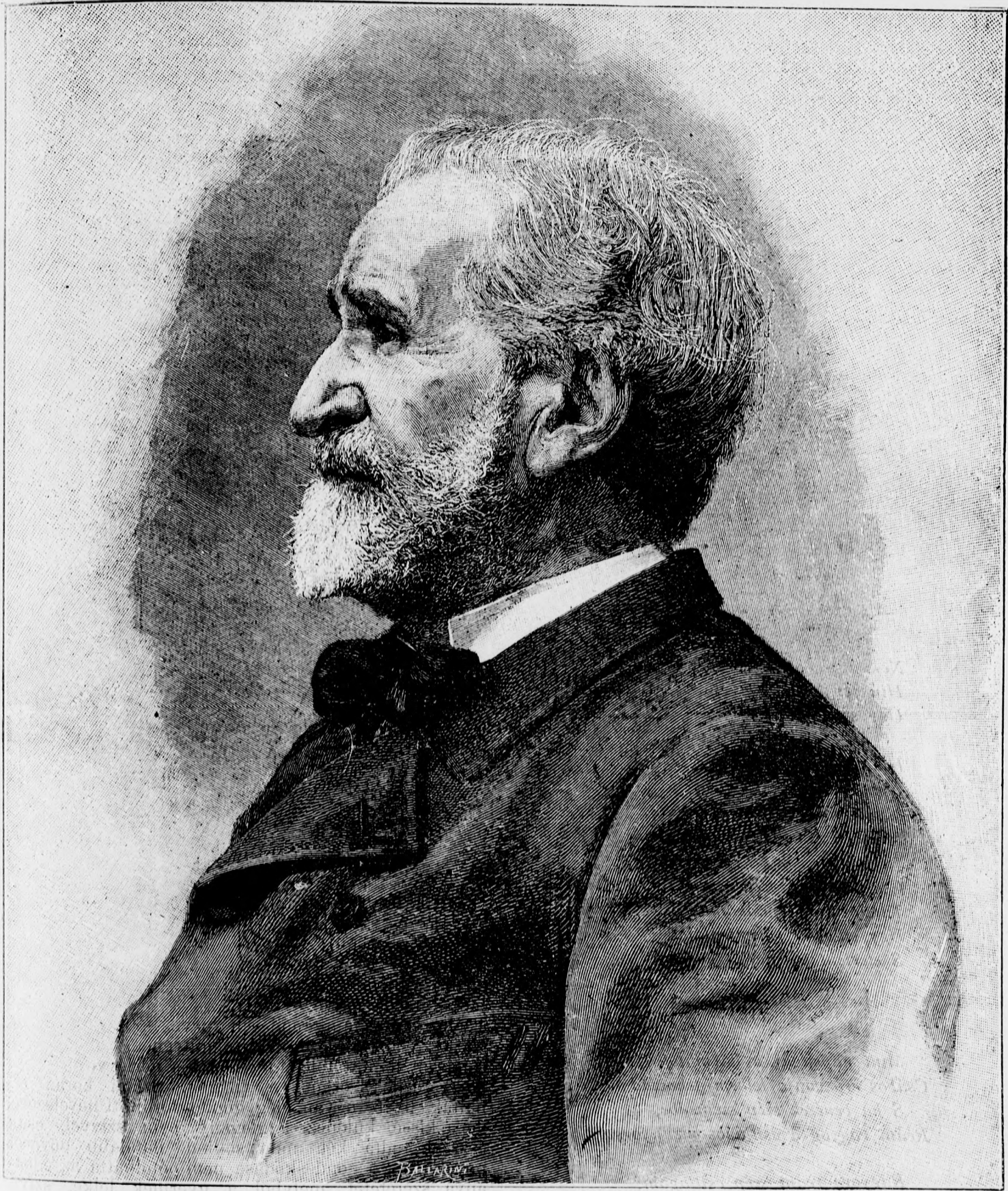
*Csak azért, hogy kaczaghasson,
Csak hogy szívem megszakadjon!*

Gyököcssy Endre.

— A villám-tóti sujtott. —

— VERDI. —

A „Szerelem“ dalaiból.

I.

Olyan az én szívem, mint a rét virága,
Felüdül, ha reá ragyog
A nap lángsugára.

Szemed sugarával beragyogtad lelkem,
Büvös lényed varázsának
Örök rabja lettem.

Rabságodban élve, nem álmodom másról,
Csak az édes szerelemről,
Csak a boldogságról.

II.

Hogy először megláttalak,
Mosolygott az ajkad;
Nem is csoda, hogy szememet
Ott feledtem rajtad.

Mosolyogj rám virágszálam,
Lelkem édes álma;
Ne kárhoztasd a lelkemet
Boldogtalanságra.

III.

Nem vágyom a dicsőségre,
Nem kísért a fény, a pompa;
Hiú fényben, dicsőségben
Ugy sem lennék boldog soha.

Hideg sugár a dicsőség,
Nem vakít el csillogása;
Mit bánom én, vesse fényét
Majd egy méltóbb homlokára.

Csak szemeid szép csillaga
Tündököljön éjszakámon;
Ugy valósult lelkem álma
S elértem a boldogságom.

IV.

Mint napsugár a harmatot,
Csábos erő vonja lelkem tehozád;
S ha benézek szép szemedbe,
Reám ragyog a csillagos mennyország.

Ragyogj reám szép csillagom,
Áldom azt a jóságos hű lelkedet!
Lányka, téged az Isten is
Boldogító angyalomúl teremtet!

Szendrői Holozsnyay Cyrill.

SZEGÉNY RÉZI!

(Elbeszélés.)

Irta: K. Beniczky Irma.

Szombat este volt. A füst egyenesen szállt az aranypirban lángoló égnek egy kis falu fából épült házaiból, mely Ó-Tátrafüred közelében a végtelen erdőség szélén szerényen meghuzta magát. Az erdőben dolgozó férfiak szombaton korábban abbahagyják a munkát s hazatérnek családjához, melyek ilyenkor az ebédet vacsorára hagyják.

A vándor, ki messze távolról jön, ha még olyan fáradt is, felüdül az ilyen füstölő házak láttára s oda támasztja vándorbotját az első házikó ajtaja mellé, mely utjába akad, mert tudja, hogy mindenütt nyughelyet talál és egy pár falatot is adnak neki, barátságos szóval fűszerezve a szerény eledelt. Így ismerkednek meg egymással ama család tagjai, mely a földet lakja, habár nem értik egymás nyelvét, de a miről az ajk nem szól, azt elmondja a szem, a kézzorítás és a mit idő, távolság s különböző érzelem és hajlam elválaszt, azt összehozza, egyesíti a szükség, a nyomor.

A falu tulsó végén a felhőkig nyuló havas lábánál áll egy, nagy kerttel kerített ház, mely feltűnően különbözik a többitől. Azok alacsonyak, ez magas földszintes épület, azoknak falai görbék, ezé simák és egyenesek, s míg azoknak apró, négyszögletes ablakain alig hatolhat be a napvilág, ez nagy, csillogó ablak szemeivel messzire ellát a falu házai fölött. A fecskék is legjobban kedvelik, mert nagy számmal fészkelnek a széles oszlopos tornáczon, hova tizenkét lépcső vezet a kertből. De leginkább különbözött a többitől a bejárát fölött befalazott kőtábla által, melybe aranybetűvel írva vagyis bevésve a következő szavak olvashatók:

A JÓ ISTEN ÖRKÖDIK EZEN HÁZ FÖLÖTT.

Hanem a jó isten örködése daczára mégis helyet talált födele alatt a fájdalom és szenvedés.

Egy kis szobában, melynek ablaka a kertre nyílt, ama szombaton egy hajadon ült varrásztalánál, kézimunkával foglalkozva. Mellette az ablakpárkányon kalit állt, melyben egy magányos gerle lakott, piczi korában találta őt a leány, az erdőben a fészekből kiesett s már félholt volt a hidegtől és éhségtől, keblébe rejtette s úgy hozta haza, nagy gondnal és szeretettel ápolta és fölnevelte, a mit a szegény állat hű ragaszkodással meghálált s nem is vágyott vissza a szabad erdőbe, boldog volt, ha urnője vállán ülhetett, hol szerelmesen turbékolva, hol szemébe nézve, csórével ajkait csókolgatta, míg Teréz, vagy amint rendszeren nevezték: Rézi olyan édes szavakat sugott neki, a milyeneket emberi fül sohasem hallott tőle, hiszen a kis gerle volt egyetlen barátja és öröme e világon. Szülei korán elhaltak, fivére ugyan elég gondot fordított nevelésére, de a kissé különcz aglegény nem szívvel, csak észszel tudta két, nála sokkal fiatalabb nővérét nevelni, az ő gondoskodása nem pótolhatta az édesanya szeretetét, melyből a gyermek lelke, szíve boldogságot, vigaszt és reményt merit.

Rézi szorgalmasan öltögetett, de szeméből egymásután hullottak a könnyek varrására, aztán fölemelte fejét, hátra támasztotta s oly szivrenditőn zokogott, miszerint a gerle ijedten kibujt kalitkájából, vállára ült s oly édes bugással simult könyözött

arcához, mintha kérdezné, mi bántja, mi szorongatja szívét?...

Mi baja is lehetett a fiatal leánynak? Hiszen mindene volt, amit kívánhatott, a falu legszebb házában lakott testvéreivel, és a hozzávaló földbirtok hármuknak tulajdona volt, magas, karsu természetéhez szép öltözet simult, dús fekete, csinosan rendezett hajában gyémánttű csillogott, s hogy bátyja szellemi élvezetekről is gondoskodott, bizonyította a szoba egyik sarkát elfoglaló könyvtár, a pamlag előtti asztalon lévő szépirodalmi lapok és a zongora; szóval mindene megvolt, a mi az embert elégedetté teheti sorsával, de „egyed” megtagadott tőle, nem a természet, hanem a sors vagy végzet — vagy a véletlen — azt az „egyed”. a miért az emberiség hálásan leborul a teremtő, alkotó hatalom előtt, mi a gyermeket érezni és beszélni tanítja, azt az „egyed”, a mi a legdurvább, leghajthatatlanabb férfit meghódítja úgy, hogy a porba borul és a mi a legszegényebb nőt is királyi trónra emelheti, mi nélkül nem képzelhetünk magunknak boldogságot, szerelmet — megtagadta tőle a szépséget — 11 éves korában áldozatul esett himlőjárványnak, s ezen kegyetlen betegség annyira össze-vissza szaggatta a gyöngéd, bájos gyermekarcot, hogy vonásai egészen eltorzultak és szinte merevek lettek; szegény Rézi rút lett — ijesztőn rút!

Rutságának tudata keserű szenvedések forrásává vált; midőn hajadonná fejlődött, kerülte az embereket, a mennyire lehetett, nem vett részt soha a fiatalság mulatságaiban, szerette a gyermekeket, de ha valamelyiket meg akarta csókolni, az szinte rémülten elfutott, fájt a szíve, ha egy boldog szerelmes párt látott, hiszen tudta, hogy ő — a szegény Rézi — örökre ki van zárva a szerelem édenkertjéből, pedig az ő keblében is mélyen és hevesen érző szív dobogott, mely az élet koronájára, a családi boldogságra vágyott!

Ma is épen azért hullatott olyan keserves könyveket. Nővére, a szép, vidám boldog Margit menyegzője volt ma. Egy festőművész, ki a mult év nyarán a Tátrába jött, hogy tanulmányokat tegyen, megismerkedett vele Tátrafüreden; a fiatalok megszerették egymást és nemsokára jegyet váltottak.

De a művész érdekes, férfias megjelenése mély benyomást tett a szegény Rézi minden gyöngéd női érzelmekkel megáldott szívére is, s életének kincsévé a legmagasabb fokra emelkedett, mikor arra a tudatra ébred, hogy — *szeret!* Hiába kerülte őt, hiába hagyta el a házat, a mint ő annak küszöbét átlépte; mégis csak visszatért. Az a gondolat: közelében lenni, oly üdvözítő volt mindennek daczára, s nem is akarta magát nevetségessé tenni. S így bensejébe rejtette a kint s nagyra nevelte nagy gonddal, azon reményben, hogy mielőbb megöli őt. A házban senki nem is sejtette szívének ezen borzasztó, szent gyötrelmeit, mert senkinek sem jutott eszébe, hogy ilyen örület létezhetne; az emberek előtt mosolygott — szobájában sirt — szegény Rézi!...

A harangok megkondultak — most az oltár előtt állnak — a pap egymásba teszi jobbjaikat — megáldja frigyüket — most örökké egymásé lettek — a harangok megint szóltak — a szertartás be van fejezve — nemsokára hazajönnek.

A busuló leány betegnek tette magát, hogy ne legyen kénytelen részt venni az ünnepélyben s jelen lenni az esküvőn, hiszen őt nem nélkülözte senki. De még egyszer akarta őt látni boldogságában, el akart búcsúzni tőle úgy, mint egy szeretett halottól búcsúznunk, aztán visszatér magányos szo-

bájába, hogy kisirja magát. Pedig úgy tervezték, hogy Rézi közelükben maradjon, hogy a fiatal pár másnap az esküvő után elutazik a fővárosba s magával viszi Rézit is. De ő elhatározta magát az otthon maradásra. Olyan kinokat nem birna kiállani; közelében lenni ilyen örült szenvedélyvel szívében, látni, hogy szeretik egymást, milyen boldogok, azt nem birná elviselni!

Volt a házban egy kis kamra, melyet az ebédlőtől csak deszkafal elválasztott. Ezen deszkafal egyik sarkában keskeny kis ablak volt kék függönnyel eltakarva. Ezen kamra tudniillik valamikor konyhának szolgált s az ablakon adták be a tálakat az ebédlőbe. De minthogy sötétes volt és mindig hűs, inkább éléskamrának használták, csak ritkán járt ott a ház népe és Rézi azt hitte, hogy ott senkisé fogja háborgatni.

A ház előtt bőven szórták a virágot, hiszen ott benn a legszebb ünnepélyt ülték: a nászünnepélyt. Az egész falu népe összegyűlt az ut mellett; a legények látni akarták a bájos menyaszonyt teljes díszében, a leányok meg a deli vőlegényt. A gyermekek pedig tudták, hogy ilyen alkalommal bőven osztogatják a kalácsot s a ház körül ögyelegtek. Benn nagy sürgés-forgás folyt. A tűz vigan lobogott, talak párologtak és kellemes illatok tódultak ki a konyha ablakán.

Az est arnyai lassan borultak a tájra, ama bűvös nyári alkonyat, melynek fátyola alatt a természet ábrándjainak átengedi magát. Az ebédlő ablakaiból fény sugárzott, vidám hangok hallatszottak benn és a falakat díszítő virágkoszorúk és füzérek, a földre hintett rózsák, violák s mindenféle erdei füvek szinte bódító illattal töltötték meg a levegőt, öröm és vigság uralkodott mindenütt. Ki gondolna most a szegény Rézire? kinek tünne most föl, hogy ott a sarokban néha meglebben az a kék függöny?

Ott állt a sötét kamrában a nedves falhoz támaszkodva, jéghideg szívvel és száraz égő szemmel. Egyedül volt, egyedül, csak a mindennapi élet szükségletei környezték s egyik sarokban függött egy régi, füstös, fonnyadt virággal díszített Madonna-kép. Néha egér futott végig a padlón, hiszen ott lógott a gerendán az egerek vágyainak tárgya: hatalmas szalona-oldal.

(Folytatása következik.)

A FAHASAB.

Irtá: Guy de Maupassant, fordította: Zimányi Béla.

A kis szalon ablakát vastag függönyök fedték be, mindent olyan kedves és kellemes illat töltött be. A nagy kandallóban hatalmas tűz lobogott, a lámpa pedig, mely a kandalló párkányának egyik sarkán állott, két egymás közt csevegő alakra halvány fényt vetett,

A ház urnöje egy fehérhajú öreg asszony volt, ama bizonyos imádásra méltó öregek közül való, kiknek ráncz nélküli bőre olyan sima, mint a márvány és kiket mindig kellemes illat környékez. Ez urhölgy is már régi idők óta finom parfümmel mosakszik, mely beissza magát a bőrbé. Öreg asszony, kinek keze a csókolásnál kellemes illatot áraszt el, oly illatot, mely ha az orrezimpákat éri, olyat érez az ember, mintha egy firenzei Irisporral megtöltött dobozt nyitnának fel.

A férfi régi barátja volt a háznak, ki agglegény maradt, oly barát, ki csak látogatóba jön, egy élettárs és más semmi.

Már néhány perceze, hogy felhagytak a csevegéssel és mindketten a tűzbe néztek, miközben úgy látszott, mintha gondolkoz-

☞ A tengerparton. ☜

nának, mi az oly embereknek a sajátsága, kik beszélgetés nélkül is kellemesen érzik magokat egymás társaságában.

Hirtelen egy nagy hasábfá ketté vált az izzó tűzben és a vasrácsra keresztül sisteregve kiugrott a szalon közepére, a szőnyegen gurulva, miközben szikrákat hányt.

Az öreg asszony halk sikoltást hallatott, miközben a férfi könnyedén felkelt és a lapáttal a hasábot visszadobta a kandallóba, cipőjének talpával pedig összetaposta a szerteszéjjel ugrált szilánkokat.

A midőn a veszedelem elmúlt, egy kellemetlen égési szag maradt hátra a szobában. A férfi újra elfoglalta a helyét a barát-nőjével szemben, mialatt nevetve nézett hol a barát-nőjére, hol a kandallóba és a hasábfára mutatva, így szólt: „E miatt nem házasodtam én soha meg“.

Az asszony csodálkozva ránézett azon kíváncsi tekintettel, amit a nők akkor szoktak használni, hogyha valami titkot meg akarnak tudni és ami különösen az öreg asszonyoknak sajátsága, kiknél a kíváncsiság valami megfontolt, bonyolult dolog; és aztán kérdezte: „Hogyan történt ez?“

A férfi így szólt:

— Oh! ez egy hosszú história, egy tényleg szomorú és csúf történet. Az én öreg barátaim sokszor csodálkoztak azon elhidegülés felett, ami én közötttem és egyik legjobb barátom között, kit Gyulának hívtak, keletkezett. Nem tudták megérteni, hogy két ilyen bensős és két ilyen hű barát, mint mi voltunk, egyszerre így elidegenedett egymástól. Most ime el akarom mondani a mi haragunk igaz okát. Ő és én egykor együtt laktunk. Sohasem hagytuk el egymást és a mi barátságunk kötelékei összetéphetetlennek látszottak.

Egy este tudatta velem eljegyzését.

Az én lelkem azt sugallta, mintha ő megrabolt, elárult volna. Ha valakinek a barátja megházasodik, akkor vége a barátságnak. Mert a féltékeny szerelme egy nőnek, ez a titkos, nyugtalan és izgatott szerelem, két férfiu vonzalmát, mely a szív és ész között létezik, nem tűri maga mellett.

Bármily mély legyen is a szerelemnek alakja, mely férfi és nő között létezik, mégis, szellemben és lélekben idegenek maradnak, Tisztelt asszonyom! Harczokat viselnek egymással, hiszen különböző nemhez tartoznak.

A természetnek különös sajátságánál fogva, az egyik ur, a másik szolgál, az egyik nyer, a másik veszít, sohasem tekintik magukat egyenrangúknak. Megszorítják egymás, szerelemtől forró kezét; de sohasem szorítják meg szabad és őszinte nyíltsággal, amely a szívet és lelket megnyitja, kitarja...

Egyszóval férfi és nő között sohasem lehet oly szellemközösség, mint két férfi között.

Tehát az én Gyula barátom megházasodott. Felesége szép, sőt lehet mondani, hogy gyönyörű volt, egy kicsiny, élénk, szőke fürtös asszonyka.

Kezdetben csak ritkán mentem hozzájuk, miközben mindig attól féltem, hogy háborgatom szerelmükben és úgy éreztem, hogy társaságukban felesleges vagyok. De azért mindig meghívtak és ugylátszott, mintha jól fogadnának.

Lassanként azonban megkedveltem csendes életüknek varázsát és gyakran étkeztem náluk. S midőn éjjel hazatértem, sokszor arra gondoltam, hogy utánozni fogom barátomat és én is megházasodom, mert üres lakásom nagyon kietlen és ridegnek tűnt fel előttem.

Ugy látszott azonban, hogy ők szeretik egymást. Egyszer Gyula azt írta nekem, hogy menjek fel hozzájuk ebédelni. Én elmentem.

— Kedvesem — szólt hozzám — ebéd után üzleti ügyben el kell mennem. Tizenegyóra előtt nem leszek itthon, de erre az időre biztosan visszajövök. Most pedig én arra számítottam, hogy te addig Bertával társalogni fogsz.

A fiatal asszony nevetett és kis idő múlva így szólt hozzám: — Különbö is az én eszmém volt, önt meghívni.

Megszorítottam kezét és így szóltam: „Ön nagyon kedves“. Miközben hosszú és barátságos kézszorítást érezek, amelynek azonban semmi jelentőséget nem tulajdonítottam. Leültünk az asztalhoz és körülbelül kétórátjában hagyott el beanünket Gyula. Rögtön, mihelyt elhagyott, különös elfogultság vett erőt rajtunk. Még sohasem voltunk egyedül és ez egy különös helyzetbe sodort bennünket.

Kezdetben közönyös dolgokról beszéltem. Ő nem felelt semmit.

Lehajtott fővel és téveteleg tekintettel, egyik lábát a tűz felé téve, mintha mély gondolatokba merült volna, ült a kandalló mellett, velem szemben. A mint bevégeztem üres beszédemet, sokáig hallgattam. Némelykor igazán olyan nehéz gondolatokra akadni s azokkal előhozakodni. Azután éreztem a szokatlant, ami a levegőt betölté, a bizonytalan, a kimondhatatlan valamit, ami bennünket, akarva, nem akarva, körülövezett.

Ez a kínos hallgatás, hosszú ideig tartott. Egyszerre így szólt hozzám Berta: „Legyen szíves egy fahasábot tenni a tűzre, kedves barátom. Láthatja, hogy a tűz már kialvófélben van“. Kinyitottam a faszekrényt, amely ugyanott volt, ahol éppen az öné, kivettem belőle a legnagyobb hasábot és egyenesen a többi tuskóra dobtam, melyek már majdnem elégtek.

Ujra csend állott be.

Egy pár perc múlva a hasáb olyannyira fellobogott, hogy arcunk ragyogni kezdett. A fiatal asszony rám emelte szeméit, amelyek most nekem különösek voltak. „De most nagyon meleg lesz — mondá — a pamlagon sokkal kellemesebb lenne ülni“. És mi a pamlagra ültünk.

Egyszerre azt kérdezte tőlem, miközben erősen megnézett: „Mit tenne ön, ha egy nő azt mondaná önnek, hogy szereti?“

Meglehetősen csodálkozva és elfogultan feleltem: „Becsületemre, még nem történt meg velem ilyen eset és aztán... az az asszonytól függne.“

Ekkor nevetni kezdett, száraz, ideges nevetés volt ez, nevetés, a mi azt a hatást idézi elő, mintha finom üres üvegeket törnének össze. Aztán így szólt: „A férfiak sohasem elég merészek és rosszak“.

Ujra elhallgatott, aztán így szólt: Volt-e már maga szerelmes?

Én megvallottam, hogy igen.

— Beszélje el.

Elmondtam azt, ami az eszembe jutott első szerelmemből. Figyelmesen hallgatott, gyakran jelét adva nem tetszésének és fitymálásának. És hirtelen kitört: „Nem, maga nem-érti a dolgot. Ha maga merész szerelemről beszél, annak meg kell rémiteni a szívet, megfeszíteni az ideget, lángba borítani az elmét és megperzselni, az a szerelem legyen, hogy is mondjam, veszélyes, majdnem gonosz és bűnös; olyan legyen, mint a csel és árulás; annak a szerelemnek meg kell törni az erkölcsöket, a szent kapcsolatokat, szokásokat, a testvéri- és baráti kötelekeket; vagy pedig legyen csendes, üzleties, veszélytelen, könnyű, törvényes, az igaz szerelem?”

Én nem tudtam, hogy mit feleljek; de magamban azt gondoltam: „Ime, ilyen az asszony!”

Mialatt így beszélt, arcza közönyösnek látszott, majd a vánkosra dőlt, aztán hozzám jött és vállamra támasztotta a fejét. Miközben ruhája kissé felhajlott, úgy, hogy a piros harisnyákat látni lehetett, a kandallóból kicsapódó lángok mellett.

Egy pár perc múlva így szólt: „Maga fél én tőlem!” Én tiltakoztam. Ekkor már egészen a mellemre támaszkodott és így szólt anélkül, hogy rám nézne: „És ha én azt mondanám önnek, hogy szeretem, mit csinálna akkor!” És mielőtt még válaszoltam volna, két kezével átfogta nyakamat, megragadta fejemet és ajkai találkoztak az enyémmel.

Kedves barátnóm, biztosítom magát, hogy ez nem volt kellemes helyzet. Mit! én megcsaljam Gyulát? A szeretője legyek e kicsiny és ravasz nőnek, ki minden kétség és mérték nélkül aljas és aki nincs megelégedve férjével. Minden pillanatban csalni, tettetni, a szeretőt játszani, csak azért, hogy a tiltott gyümölcsből együnk, veszélyekkel dacolni ezért a hölgyért. Mit csináljak? Utánozni Józsefet Potifár feleségénél? Ezt a szerepet butának és nehéznek találtam. S a nő izzó tűz volt, sovárgótt és dadogott a szerelemtől.

Csak az vethet rám követ, aki még nem érezte forró szerelemtől sóvárgó nőnek a csókját ajakán!... Még egy perc és... én... nem, ő... bocsánat... vagyis jobban mondva... Érti?... nemde?... megtörtént volna, ha hirtelen egy óriási láрма nem ijesztene meg bennünket, úgy, hogy mindketten felugrottunk.

Egy hasáb, asszonyom, egy hasáb ugrott a szalon közepébe, a lapátot tűzellenzöt ledöntve hempergett, mint a tűzgolyó és megperzselve a szőnyeget, végre az egyik karosszéknél megpihent, mely okvetlenül meggyuladt volna.

Mint örült odarohantam s mialatt lábammal a kandallóhoz rugtam az égő fahasábot, hirtelen kinyílott az ajtó! Gyula lépett be vig arcczal. Győzelmes hangon kiáltott fel: „Szabad vagyok, gyermekem, két órával előbb, amint reméltem volna, kiegyenlítettem az ügyet!”

Igen asszonyom, e fahasáb nélkül borzasztó tetten kaptak volna rajta! És most láthatja, mi a következménye életemnek.

Ezentul kerülni kellett a házat, hogy ne jussak újra ilyen helyzetbe. Felesége nyiltan aláásta barátságunkat; ezentul sohasem mentem hozzájuk és sohasem látogattuk meg egymást.

Én nem házasodtam meg. Remélem, nem talál ezen csodálkozni valót.

ÁRMÁNYOK HŐSE.

(Regény, egy kötetben.)

Irta: **Inokat Pál.**

XI. A titkos jel.

(9)

Szerénát ájulás környezte. Reszketve tekintett ki újra, de ott már senkisémet volt...
— Bernardó itt van!... Rémes volt ezt tudnia.

Bernardó számon kéri, hogy miért nem értesítette a megbeszélte cím alatti levéllel, hogy „él” a mostohája. Miért nem küldött neki már pénzt, holott várta hetek óta ő tőle?...

Jaj, ez a pár hét mennyország volt itt neki, és feledte, hogy van egy ember e világon, ki ő hozzá van kötve, le nem rázhatja magáról, ha akarná is, mert egy varázbüvölet vonja hozzá, melynek neve szerelem!...

Ez az átkozott érzés, mit oly nehéz a szívből kitépni!...

Ez a szerelem, mely miatt elátkozta sirban nyugvó atyja, ki talán bánatában halt el, vigasztalanul az elvesztett egyetlen leány tévedése miatt?!

Jaj, jaj, hogy jöjjön össze Bernardóval!... A dühös olasz nem fogja az ő életét sem kimélni: ha látja, hogy nem lehetnek itt teljhatalmu birtokosok!...

És talán sok pénzt kíván, holott Szeréna csupán szerényen felvett száz forintból egészíté ki hiányos szegényes öltözékét... Hogy adhasson itt pénzt Bernardónak, midőn az ügyvéd Budapesten lakik: csak ő adhatna. Sehogysem bírt megállapodni teendőiben.

Amália él, és urnő itt, az való.

Szeréna csak kegyből van ide fogadva. Itt a csendes falusi létben, kényelemben visszatérhet egész-

☞ Az ébredő tavasz. ☞

sége; ez okból nem ment Budapestre, hol elfog-
lalhatná a neki hagyott házban kész csinos
lakását.

De félt is úgy férjétől, mint társától, Leonárd-
tól. Ez az ember kész lehetne mindenre.

Tudta Szeréna, hogy a kibérelt gyilkolásért
még több pénzt is követel.

Pedig honnan adnának, akkor nem jutna Ber-
nardónak, pedig majd ez is kíván.

Végre egy tervet állapított meg, egyebet tenni
nem tud.

De ez is attól függ, miképp viselkedik vele
szemben férje, a holnapi találkozáskor.

Egész éjjel nem aludt. Leirta férje számára,
hogyan fogadta mostoháját és milyképpen folynak itt
napjai. S miért nem irt s nem küldhetett pénzt neki.

Meglehet, hogy nem beszélhet vele, de e leírás-
ból megérthet mindent.

XII. Rémes óra.

— Ah, valahára! — így szólt az egyik álhaju
áruhás férfi Szeréna elé lépve s bezárta az ajtót.

— Te vagy Bernardó, ide jöttél tehát hívásom
nélkül? Ez barátom korán van. A grófné él, talán
tudod is?

— Már utközben megtudtam. Ez a tökfilkó
ügyetlenül végzett.

Rámutatott a szegletben ülő alakra, ki bundába
burkolózva, fehér báránnyal sapkával fején, befeke-
tített arccal bámult Szerénára.

— Köszönöm a szép ezimet — morogta sötéten,
én megtettem, amit lehetett, a tör félrecsuszott...
Ha a jutalom több lesz, a vállalat csalhatatlanul
sikerülni fog.

— Hát újra gyilkolni akartok? — kérde Szeréna.

— De fönnen beszél a méltóságos grófnő! —
szólt elibe hajolva Bernardó. — Látom, jól volt dolga
itt, a csontokra már egy kis rózsaszín hus telepedett!
Hangja nem oly remegő. Magyarázatot kívánok
kedves feleségem.

Szeréna átadta az általa készített iratot.

— Itt nem sokat beszélhetünk nyiltan. Olvasd
ezt, mindent megérthetsz belőle.

— Ohó, valamit titkolnak előttem! Az nem
megy, — szólt Leonárd a papír fölé hajolva.

— Eredj, talán csak van a nőnek titka
férje előtt.

Ráförmedt Leonardó:

— Előttem ne legyen titkok! — szólt har-
sányan. — Egyek lettünk a percztől, amint felfogadtál
gyilkosnak.

— Hagyj már olvasni! — Odább taszítá
Leonárdot.

Ez iszonyu tekintetet vetett rá, azután felnevetett,
de ez pokoli hang volt.

— No csak olvass, azalatt kedves nőd fülébe
zengnek egy dalt; meg kell hallgatnia szép grófhölgy!

— Mit akar nekem mondani?

— Hagyj békét feleségemnek! Várj sorodra.

— Nem várok, ha ti meg nem teszitek kivá-
nátomat, itt van Amália grófné. Bevallom neki, hogy
te felbéreltél ugyan, de én nem öltem meg, mert
sajnáltam. Élete meghagyásáért adjon huszezer forin-
tot nekem! De ha ennyit még ez órában képes
nekem adni Szeréna grófhölgy, eltszítulok körötökből.

— Hát nem kapott már tizezret Leonárd? —
kérdé Szeréna borzadva az ember szémeitől.

— Az kevés volt nekem. Tengere akarok
menni. Pénzemet kiérdemeltem.

— Nekem nincs, jó ember, — szomorun
mondta Szeréna.

— Majd lesz Amália grófnénak.

— A bolond eszedet, te, a grófné rögtön bebör-
tönöztet téged.

— Ahá, te is ott leszesz velem, sőt szép nőd
is, mert tud a büntényről.

— Átkozott, hát ez a te baráti segélyed?

Megfogta a bundát Bernardó és megrázta.

— Az istenért, férjem, ne légy ingerült! Ne üsse-
tek itt lármát.

Esdett Szeréna összetéve kezeit.

— Ha segíthetsz feleségem, tedd rögtön. Adj ennek
huszezret, vigye az ördög innen.

— De nekem egy fillérem sincs! Kegyből élek
itt magam is.

— Nem úgy van! — mutogatta fogait Leonárd
— mi kitudtunk mindent. A boldogult atyja száz-
ezret készpénzben és egy szép házat hagyott hagyott
Szeréna urhölgyre!

— De nem én kezelem a pénzeket. Nincs itt
nálam semmi. Kondori ügyvédnél van.

— Adj, édesem, egy felhatalmazó iratot, hogy
nekem, férjednek adjon Kondori ügyvéd ötvenezer
forintot. Ebből Leonárd kap huszezret; én pedig majd
itt gavallérosan fogok megjelenni és veled esküvőmet
megtartani.

— Oh Bernardó, ötvenezer forintot nem ad ki
neked az ügyvéd; mert nekem is csak időnkint ad
kamatokat.

— Micsoda? Hát akkor velem jössz az ügyvédhez.
Add el a palotádat, nekem és Leonárdnak *pénz kell!*
Adjon pedig, akinek van.

— De Bernardó, miután nem vagy törvényes
férjem, az ügyvéd nem ad neked egy fillért sem.

— Nos, ad neked s te adod nekem. Megtartjuk
esküvőnket egy hét alatt. Itt lakunk együtt, én rá-
veszem Amáliát, hogy én legyek birtokainak igaz-
gatója, haha!

— De Bernardó, nem is ismer téged, fél tőled és
gyűlöl, hogy engem elszöktettél! Hátha még tudná,
hogy meg akartad öletni!... Oh Bernardó, hagyj el,
hagyj el! Te rettenetes ember vagy.

— Csak leszek az, drágám.

— Nem kell ez a sok beszéd, majd végzek én
még ma este Amália grófnéval.

— Bizony jobban végezhetnél, mint a multkor!

— Nem vagyok bolond, hogy a szép asz-
szonyra megint fegyverrel rohanjak. Majd tudom én,
mit teszek. De jobb lett volna, ha Szeréna grófnő
elégítne ki.

— Ne menjen mostohámhoz! Ne árulja e
férjemet! Kegyetlen ember!... Nézzen engem, szeren-
csétlent!

— Csak egy esetben nézem önt grófnő, ha ettől
a léha volt czirkuszostól elválík, hisz ugysem esküdt
neje, én elveszem, boldoggá teszem! Gondolja meg,
ez az ember soha boldoggá nem teszi. Hisz van
ennek neje és négy gyermeke Páduában!

— Te kutya! Rivalt rá Bernardó és nekirontott,
két kézzel megragadva a nyakát, hogy ez hörögni
kezdett.

Majd birkózni kezdtek és hemperegtek a földön,
hol egyik volt erősebb, hol a másik. Végre sikerült
a Bernardó győzelme.

Egykori bohóca ott hevert lábainál a csata-
téren megfojtva...

Mint hatalmas vezér, úgy tekintett szét Bernardó.
Gondolkozott, tette végén nem volt már észnél, szédült
a feje, nem tudta, hol van.

Perczre egy székre ült, s végre eszmélt.

Látta, hogy ott van elterülve és halva a legyőzött társ...

Látta, hogy nincs itt Szeréna, csak elejtett zsebkezdője volt az ajtónál.

Felszökött egy kiáltással. Oldalzsebét megtapintá, köpenyét, mit ledobott volt, gyorsan magára burkolta és kirohant.

Senkisémet volt közel, kiosont a kapun, de egyenesen a kastély fel vivő uton.

Csakhamar bemászott a park deszkakerítésén, és megvonta magát a sűrű bokrok közt.

Közben-közben meg-megcsikorgatta a fogait. Óvatosan tekintgetett körül, mint aki prédára les.

És valóban alkonyat után a feltűnő fényes holdvilágításnál látta, hogy a kastély felől lassan jön egy nőalak; szemügyre vette: Szeréna sétált egyedül a fák közelében, az uton.

XIII. A férfihatalom.

Szeréna majdnem futva ment vissza a kastélyba a dajkája házából.

Nem volt az udvarban ekkor az öreg nő, nem látta, mikor távozott Szeréna, sem azt, hogy egyik férfivendége is elment.

Szeréna nem ment fel a kastélyba, a kertbe jutva, egy lugast keresett, hol gyakran szokott ülni.

Odaült most is. Reszketett egész testében, átgondolta a lefolyt rettenetes perczeket. Így sirdogált egyedül.

Lelkéig megrázta azon jelenet, hogy az a férfi, akit egyszer szeretett, akiért elhagyta leánykori fényes helyzetét, magát lealázta.

Ez az ember, akinek mégis volna világismerete által nyert műveltsége, sokféle nyelven beszél, deli külseje, szép arca van, ez tud gyilkos lenni s másokra is gyilkot emeltetni?!

Megborzadt, mert hisz most szemeivel látta ocsmány tettét, hogy embert fojtott meg vad dühvel.

Emberről, aki neki jobbkeze, segédtársa volt ezirkuszában s azóta is hű ebe, bár pénzjutalomért, de kész volt neki mindent megtenni.

Oh, mit szenvedett már Szeréna az életben s mégis ez volt legkínosabb szenvedése. Szíve dermedt meg ez órában; kialudt belőle a szerelem éltető melege. Egy varázsbáju világ sötétült el örökre előtte, mert a férfinak távolban neje s több gyermeke is van, amint ma Leonárd rávallott... Hát azért nem esküdött meg ő vele.

E férfi pénzért esábitotta őt, a reménybeli gazdag örökösöt, s mikor megtudta, hogy atyja kitagadta, attól fogva elvesztette minden becsülését. Szerelme csak hevülékeny futó semmi volt.

És oh jaj, ez embertől van egy gyönyörű gyermeke.

Pedig e gyermeket nem szabad az apja miatt megvetni. Mihelyt budapesti házáat elfoglalja, kihozza kisleányát a zárdából...

Amit az apánál veszt, azt a gyermekben feltalálható örömök feledtetni fogják.

De mi fog itt most történni. Az öreg Páliné házában történt a gyilkosság. Mi lesz, mikor felfedezik ott?... S mit tesznek a gyilkossal, ha megtudják, ki volt; vajjon hová rejti el magát, s kelle tőle félnie Szerénának?...

Ugy szeretne eltűnni innen most. Ugy kívánt meghalni.

Hogy fájt a szíve, még sem repedt meg e kínban.

Oh, sokat elbir az emberi lény!

Majd kiment a lugasból, hogy a mozgás könnyítsen elzsibbadó tagjain.

Azon utra sétált, mely egyik felől a bokrok s a fák mellett vezetett, másik felől virágtáblák díszlettek.

De még folyton gondolatokba volt mélyedve. Egyszerre mintha föld alól jönne egy tompa hang, az ő nevét említi valaki.

— Szeréna! Szeréna!

Megrettenve tekintett szét. Nem látott senkit, de a bokor mögött nesz volt.

— Jöjj be ide Szeréna, — hallotta ismét, — szólnom kell veled.

— Ki van itt? — kérde Szeréna alig térve magához.

— Férjed! Ne késedelmeskedjél!... A perczek ki vannak számitva. Jöjj.

Szeréna elsöben el akart innen futni, de mégis maradt. Utána menne ez az ember, meg agadná, jobb lesz beszélni vele. Mit akarhat még ő tőle?

— Jövök — rebegte Szeréna és bement a sűrűbe.

Ott állt Bernardó, köpenyébe burkolva.

— Csak nem félsz tőlem? — kérde gúnyosan.

— Félni tőled? Ah, dehogy.

— No, mert láttad, hogy közös ellenségünket letepertem, megfojtottam.

— Oh, ne beszélj róla.

— Kell tudnod, hogy megszűnt élni s nem gyötör bennünket többé... Most gyorsan kell határozunk, futnom szükséges, egy óra múlva vonaton leszek, Budapestre megyek. Amint észreveheted, álhajam, szakálam volt, azokat itt eldobtam... A gazembernél ötven forintot találtam, elvettem, mert utra kell a pénz! Esküdjél meg Szeréna irántami szerelmedre, hogy itt nem árulsz el...

— Oh, ti az én öreg dajkám házában voltatok szállva! Ő beszélni fog.

— Ő nem értette angol társalgásomat Leonárddal. Nem láthatta igazi arcunkat. Leonárd bundában volt, én e köpenybe beburkolózva. Azt hihette, lengyel zsidók vagyunk.

— De tudta, hogy én bementem hozzátok, hallhatta bent a zajt.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Adriennek.

Ha levelem, ahogy most utnak bocsátom, nem a megszokott alakban kerül kis kacsójába, ha nem csinos levéalakba esztergályozva jut Önhez, hanem csak abban a pongyolaformában, amelyben megszületett, sohase tiszteletlenségnek vagy az illem-szabályok szántsándékos megsértésének tekintse, hanem annak, hogy azt akarom, úgy lássa a lelkemet, ahogy az van s ahogy az a csiszolatlan gondolatok tükréből megismerhető. Mert higgye el, — legalább én így vagyok vele — szívesebben látok törléssel, javítással telített levelet, mint hibátlanul letisztázottat. Abban a tisztázásban sok mindent másképp ír az ember, mint ahogy először akarta. Én legalább ha letisztázok valamit, vagy hozzá írok, vagy törlök belőle, vagy simitok rajta. Szóval tisztázásaimból az én gondolkodásmódomat a maga eredeti pongyolaságában meg nem ismeri senki!

S mindez a hosszú lé csak arra való, hogy kimentsen engem, amiért soraimat ily formában küldöm, pedig ugye ezt rövidben is tehettem volna, ha a divatos hóbort, a szecsesszió köpenyét akarnám magamra akasztani. Szecsessziós-stylü levél, nem is olyan rossz gondolat. Eredeti!

Miért írok most Önnek, s főképp ezen a helyen, a heti krónika helyén? Mert ez a hely a legalkalmasabb reá, mert itt tudom, hogy elolvassa soraimat az, akinek szól, aki az én heti csevegéseimet el szokta olvasni, az én hűséges olvasóm: Adrien.

Mikor két ember búcsúzik, sok szépet és jót kívánnak egymásnak. én pedig búcsúzom, rövid ideig leszek már csak tükre a hétnek, krónikása az időnek, megengedi ugyebár Adrien, hogy ezt az alkalmat felhasználjam arra, hogy elmondjam, mit mindent kívánok én Önnek búcsúzásunkkor.

Ön szép — nézzen csak be a tükörbe s a szemeiben keresse meg a lelkét — olyan az, amilyen a havasok tetején esett hó: tiszta, érintetlen. Nagy kincs a testi, a lelki szépség, de éppen mert kincs, ezer veszedelmet is rejt magában. A koldus, kinek nyomorult a teste, s a lelke bátran s bántatlanul csatangolhat a rengetegeken is, a haramiától nem kell tartania, nem támadja meg, nincs mit elvegyen tőle; de ki el nem rejthető kincsek tulajdonosa, az páncézzal vegye körül magát, az reteszelve el jól az ajtaját, mert arra veszelvt rejt minden bokor, azt kincseitől nyiltan és orozva meg akarják fosztani! Órízze kincsét, elrabolni ne engedje, de ha jön valaki, akit méltónak talál reá, annak adja oda önként szívét, bizza arra egész életét, higye el, az megvédi Önt minden vihar, minden támadás ellen. Igaz, ezzel elveszti egyéniségét, csak a kiválasztottnak él, csak vele, csak benne él, de eléri ezáltal a nőknek legszebb és egyedüli életezéljét.

Első sorban tehát azt kívánom, hogy ezt az életezéljét elérje.

Aztán megtoldom ezt a kívánságomat azzal, hogy csendes, nyugodt élete legyen. viharoktól, küzdelmekről ment végnélküli zavartalan boldogságot kívánok Önnek, nem olyan szenvedélyes, aminőt a költők annyiszor megénekelnek, mert azt csak élet-éveink árán adja meg a sors! Aki havasi rózsákat, hófehérkéket akar gyűjteni, az vállalkozását, örömét gyakran életével fizeti meg, de kinek a szelid nefelejtésben, gyöngyvirágban telik öröme, azt az ér partján az árnyékos völgyben is megtalálja, nem kell értük a havasok tetejére másznia, ahonnan lebukfenczezzék.

A csendes boldogság symboluma ez a két virág, amely nem a havasok tetején virít. Aki ezeket a szenvedélyek hegycsúcsain keresi, sohasem találja őket fel!

Aztán minek is felkapaszkodni az említettem hegyekre, mikor a völgyben is megvirrad a nap s ugyanaz a nap! Igaz, hogy valamivel később, de bár a leghasznosabb erény mindenkor a türelem volt! Azok az ideálisták, a poéták, kik nyaktörő utakra vállalkoznak, hogy napfölkeltében a hegyek csúcsáról pár órával előbb gyönyörködjenek, mint mások, ezek nem normális emberek! Ezeknek a vérük nem meleg, hanem izzó, ezeket nem követni kell, csak bámulni, ezeknek a példája veszedelmes!

Aztán mit kívánjak még? Hosszu, nagyon hosszú tavaszt életében, mert ha egyszer beköszönt a nyár az ő fergetegeivel, az ő perzselő sugaraival, akkor véget érnek a szép álmok, véget ér a madárdal, a virágnylás, véget ér minden, ami az életet széppé teszi, az a boldogító tudatlanság — pardon! — azok az illúziók, amik olyankor töltik csak el szívünket, ha május egyik virágfakasztó reggelén az erdőben bolygunk, az élet májusának bűvös-bájos reggelén.

Ezeket Önnek kívánom, magamnak csak azt, hogy ne egészen feledjen el engem, mert hogy emlékem úgy éljen szívében, mint az öné az enyémbe, ezt kívánom nemcsak szerénységre, de kegyetlenségre volna. Miért? Mert nekem ismeretségünk egész ideje csak kellemes emlékeket ad, míg Önnek egy bolondos éhletlen poétára való visszaemlékezés csak kellemetlen lehet. Láthatja édes Adrien, ismerem magamat, s ezért tudom, hogy tulságosan sokat nem szabad Öntől kérnem, akármilyen hú krónikása voltam is.

Ha már most Ön — Adrien — nem tudná, kinek szól ez az én levelem, ha ezt az idegenszerű nevet „Adrien“, amelyet olyan önkényesen adtam, nem érthé magára, s tűnődne, hogy kinek szól tárczám, akkor vegye elő tükre, nézzen bele, tükre feleletet fog önnek adni, hogy ki az én legkedvesebb olvasóm.

Én.

KÉPEINKHEZ.

Bondy Eveline, newyorki ügyvéd. Az az áramlat, mely a nő emancipálását tűzte célul, mindig nagyobb mérveket ölt, a doktorok, nők, tanárnők, nőügyvédek száma napról-napra növekszik, most is egy ilyen nőügyvédet mutatunk be olvasóinknak, ki bár még fiatal, aránylag elég nagy klientúrája van. Nálunk a nők egyenjogúsítása még nem oly kiterjedt, mert a tudományos pályák közül a mi leányaink csak a tanári, gyógyszerészi és az orvosi pályára léphetnek.

Villámtól sujtva. A nyári meleg legrettenesebb fegyvere a meleg keltette villamosság, mely a felhőből a földre ver s pusztulást okoz ott, ahol tüzes nyíla megjelen. Ez a tűz, mely az eget a földdel összeköti, a villámcsapás. Ha a felhők nagyon telítve vannak villamossággal s a tevőleges villamosság a nemleges közlebe kerül olymódon, hogy a villamosság kölcsönösen egymásra hat, akkor egyik felhő a másik üdvözlésére kinyújtja láng karjait, egyik felhő a másiknak, vagy a földnek irányítja villámát. Még üdvözlésük hangját is hallani, most hosszan elnyújtott morgás, dörgés, majd eget-földet megrázó csattanásban.

Verdi József olasz zeneköltő, született a páрмаi hercegségben, Roncole faluban 1813. október 10-én, neje Barezzi Margit, kitől két gyermeke született, kiket elvesztvén, utóbb Strepponi Józsa szoprán-énekesnőt vette el, de házasságuk gyermektelen maradt. Összesen huszonhat operát irt. Habár Verdi mindig korával haladt, mégsem követte Wagnert. Nemcsak az operák terén volt kiváló, de rendkívül értékesek vonós négyesei és egyházi énekei. Kiválóan szép Mazzoni halálára irt requiemje, azonkívül nagyhirű „Te Deum“-ja és „Stabat Mater“-je. Második nejét 1897. november 13-án vesztette el, azóta „Santa Agata“ nevű busettói villájában lakik. A legutóbbi időben Ő Felsége a „Pro literis et artibus“ renddel tüntette ki s ez alkalommal hoztuk az agg mester arcképét. Hisszük, kedves szolgálatot tettünk vele olvasóinknak.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

A. M. 1. A háziasszony kötelessége a vendégeket egymásnak bemutatni. 2. Mindig először a fiatalemberét. 3. Az az egy tour nem kötelezi a hölgyet semmire. 4. Illik. 5. Az ajándék bármely formában megtörténhetik, legalkalmasabb a szivarka, névjegy, dohány stb. tárcza, valamely diszmi, amelynek azonban ne csak kiállítására, de tartalma is diszes legyen. 6. Ismeretlennek, ha nem is illemellenes, de nem is illik, ugy a középén jár. Ismerősnek persze! — T. N. Nem eléggé sikerült. — S. J. Gy. Azt csak kémiai szerekekkel lehet, a gyógyszerártárban meg lehet szerezni. — D. J. Jó. — R. Elekné úrnőnek. A nappályát a föld 365 nap 5 óra 48' és 48" alatt futja be, ennek a törtnék kiegyenlítésére minden 4-ik évbe egy napot toldunk be, mielőtt a nap a tavaszponthoz ér, négy év alatt azonban még nem teljes 24 órát tesznek ki ezek a törtek, hanem csak 23 órát 15' és 12"-et, ez pedig kevesebb mint egy nap, ami 100 év alatt körülbelül $\frac{3}{4}$ napot tesz ki, ezért minden 100-ik esztendő bár az általános szabály szerint szökőév volna (minden 4-gyel osztható évszám szökőév) kivéteket e szabály alul. — „Én“. Nem ön írja a heti tárczánkat s így kellemetlen zavar támadna, ha álnevét használni engednők. — F. J. Nehéz dolog az már, kihalászni a sok közül! De ha lehet, szívesen! — M. T. Béli-, hangversenyi tudósításokat nem hozunk. — V. K. Köszönjük, kézhez kaptuk, még mindakettő idején jött. — Rolla. Ne udvariasságunkra hivatkozzék, amikor mi íróasztalunknál ülünk, akkor mi levetjük udvariasságunk köpönyegét és kést — pardon! — tollat veszünk a kezünkbe s ha máskor bárányszelidek (?) vagyunk is, akkor nem látjuk, hogy ki küldi be a verset, csak a verset látjuk, az pedig gyenge. — P—cs. 1. Semmi. 2. A kiadóhivatalba. 3. Ha jók, elfogadjuk. — N. F. Majd válogatunk belőlük. — R. H. Sok a közlenivaló és kicsiny a hely! — Ifj. I. A. Önnek ugyanez szól. — E. L. I. Nem tartozik hálával, de hogy mikor kerülhet sorra, azt nem mondhatjuk meg előre, mert azt magunk sem tudjuk. — D. Sz. A. Mi is megfajítottuk, de azért mégis homályos. — Több kéziratról a jövő számban.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Faragó Simon.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Próféta-utca 7. szám.